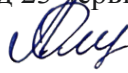

Кафедра соціальної роботи та мовної підготовки

Схвалено:

На засіданні кафедри соціальної роботи та мовної підготовки

Протокол № 10 від 23 червня 2024 р.

Завідувач кафедри Лариса ОЛЕКСІЄНКО

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕДИКО-СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»**

Спеціальності: 231 Соціальна робота

Освітнього рівня: перший (бакалаврський) рівень

Освітньої програми: «Соціальна робота»

Спеціалізація: _____

Розробники силабусу навчальної дисципліни:

Ярошенко Сергій Михайлович – викладач кафедри соціальної роботи та мовної підготовки

Викладач:

Ярошенко Сергій Михайлович – викладач кафедри соціальної роботи та мовної підготовки

Силабус розглянуто на засіданні кафедри соціальної роботи та мовної підготовки
Протокол № 10 від 23 червня 2024 р.

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Медико-соціальні аспекти соціальної роботи
Шифр та назва спеціальності	231 Соціальна робота
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	3 кредиту / 90 год Лекції: 18 Семінарські заняття: 16 Самостійна робота студентів: 56
Терміни вивчення дисципліни	7 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	

2. Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

Ярошенко Сергій Михайлович	
Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	викладач кафедри соціальної роботи та мовної підготовки
Контактна інформація викладача:	
E-mail	yaroshenko@maup.com.ua
Контактний тел.:	+38(067)7492160

Ключові слова: здоров'я, соціальна робота, медицина, перша медична допомога.

Мета курсу: сформувати у студентів знання щодо основ медичних знань, вміння та навички щодо надання першої медичної допомоги, набуття студентами загальних та фахових компетентностей, що проявляються в систематизованих теоретичних знаннях, практичних навичках й вміннях, які необхідні для надання першої медичної допомоги при невідкладних станах та нещасних випадках, що можуть виникнути у людини в повсякденній діяльності..

Предмет курсу: правові основи діяльності соціальних служб (установ, організацій, підприємств) та система соціального забезпечення різних категорій населення.

Програмні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК12. Здатність приймати обґрунтовані рішення

ЗК15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові предметні) компетентності:

СК-1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК-11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх

індивідуальних потреб, вікових відмінностей, тендерних, етнічних та інших особливостей

СК-22. Здатність застосовувати технології соціальної реабілітації для актуалізації процесів соціальної реадaptaції.

Результати навчання:

Формулювання очікуваних результатів навчання базується на програмних результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою:

ПРН-1 Здатен здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами

ПРН-11 Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

ПРН-25 Створювати сприятливі умови для психологічної реабілітації і соціальної та професійної реадaptaції клієнтів, у тому числі учасників антитерористичної операції, операції об'єднаних сил та осіб, які брали участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони

1. Зміст курсу:

Модуль 1. Загальне вчення про здоров'я і причини хвороб, профілактика хвороб

Тема 1. Антропогенні фактори, які впливають на стан організму людини.

1. Біотичні фактори середовища
2. Вплив біотичних факторів на організм людини
3. Основні наслідки надмірної дії біотичних факторів для людського організму
4. Попередження згубної дії біотичних факторів на організм людини

Тема 2. Основні принципи збалансованого харчування.

1. Теорія і поняття про збалансоване харчування
2. Основи збалансованого харчування
3. Основні принципи раціонального збалансованого харчування

Тема 3. Шляхи та техніка введення лікарських препаратів. Асептика, антисептика.

1. Основні принципи застосування лікарських препаратів.
2. Переваги і недоліки зовнішнього, ентерального і парентерального шляхів введення лікарських препаратів
3. Особливості показань та протипоказань застосування лікарських препаратів, профілактика ускладнень, перша допомога та їх зберігання.

Тема 4. Травми, їхні види.

1. Загальні відомості про травми :поняття, причини, види травм.
2. Травматичний шок: визначення, причини, ознаки, ступінь важкості, перша допомога, профілактика.
3. Забої, розтягнення, вивихи, переломи: причини, ознаки, перша допомога.
4. Дитячий травматизм..

Модуль 2. Перша домедична допомога при різних життєвих ситуаціях

Тема 5. Перша домедична допомога у термінальних станах, серцево–легенева реанімація.

1. Сутність стадій термінального стану: предагонія, агонія, клінічна смерть.
2. Теоретичні основи ознак термінальних станів, клінічною та біологічною смертю.
3. Основні етапи проведення реанімації: підготовка потерпілого до реанімації; очищення верхніх дихальних шляхів від сторонніх предметів; фіксація язика; штучна вентиляція легень методами «рот в рот», «рот у ніс», непрямий (закритий) масаж серця.
4. Сутність методик проведення непрямого масажу серця дітям залежно від віку.

Тема 6. Десмургія.

1. Основні види перев'язувального матеріалу та його основні властивості.
2. Структура та організація роботи в перев'язувальній та основні методи накладання бинтових, косинопних пов'язок, правилами накладання клейових, клейовопластичних пов'язок.

3. Методи утилізації використаного перев'язувального матеріалу.

Тема 7. Перша домедична допомога при кровотечах.

1. Класифікація та характеристика кровотеч залежно від виду ушкодження судин. Небезпека кровотеч.

2. Основні методи зупинки кровотеч – тимчасова зупинка, поняття про остаточну зупинку кровотеч. Способи тимчасової зупинки кровотеч.

4. Перша домедична допомога при отруєннях та укусах тварин.

3. Особливості зупинки кровотеч у дитини, особливості залежно від віку дитини.

Тема 8. Перша домедична допомога при закритих ушкодженнях.

1. Методика надання домедичної допомоги при травмах голови, шиї, хребта. Закриті травми головного мозку – струс, удар, здавлювання.

2. Основні принципи надання долікарської медичної допомоги при черепно-мозкових ушкодженнях.

3. Засоби та головні принципи транспортної іммобілізації, ауто-іммобілізація.

4. Перша домедична допомога при опіках.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійне обладнання, комп'ютери, системи он-лайн тестування, платформа дистанційного навчання.

2. Політика курсу:

Організація навчального процесу здійснюється на основі кредитно-модульної системи відповідно до вимог Болонського процесу із застосуванням модульно-рейтингової системи оцінювання успішності студентів.

Лекційні та практичні заняття проводяться у аудиторіях Інституту та/або з використання технологій дистанційного навчання на платформі Zoom.

Зараховуються бали, набрані при поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях та його активність під час семінарських занять.

Тестування проводиться з використанням автоматизованих систем онлайн-тестування в синхронному або асинхронному режимах. Кількість балів за тест визначається відповідною системою в залежності від критеріїв (складності питання, наявності декількох правильних відповідей на питання тощо)

Робота на практичних заняттях передбачає опрацювання лекційного матеріалу та відповідної нормативно правової бази, учать у обговореннях питань щодо функціонування та застосування правових норм відповідно до теми, виконання практичних завдань.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ) мають за мету сформувати у студентів перші навички застосування правових норм у сфері соціальної роботи у реальних професійних ситуаціях.

Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

Відпрацювання пропущених практичних занять відбувається в індивідуальному порядку під час консультацій (в очному режимі або в режимі on-line на платформі Zoom)

Система оцінювання та розподіл бюджету часу: Поточний контроль

Тема / завдання	Форма контролю (звітності)/ макс. кількість балів	Бюджет навчального часу			Примітки
		Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Самостійна робота студента	
Тема 1.	ПР-5	2	2	3	частина балів за практичне завдання може бути відведена на квізи
Тема 2.	ПР-5	2	2	3	
Тема 3.	ПР-5	4	4	3	
Тема 4.	ПР-5	4	2	3	
Тема 5.	Т-10	2	2	3	

Тема 6.	Т-10	2	2	3	
Тема 7.	Т-10	2	2	3	
Тема 8.	Т-10				
ІНДЗ	ІНДЗ 1–20			20	
ІНДЗ	ІНДЗ 1–20			15	
Всього:	100	18	16	56	

Умовні позначення: Т – тестування, КЗ – квізи, ПР – робота на практичних заняттях, ІНДЗ – індивідуальні навчально-дослідні завдання.

Підсумковий контроль:

Формою підсумкового контролю дисципліни є диференційований залік, який проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни в усній формі з урахуванням балів накопичених студентом під час вивчення дисципліни.

Форма перевірки та оцінювання завдань самостійної роботи: Індивідуальні завдання

Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ) мають за мету сформувати у студентів перші навички застосування правових норм у сфері соціальної роботи у реальних професійних ситуаціях.

Тему ІНДЗ студенти обирають довільно на початку вивчення дисципліни, виконують її у позааудиторний час, а презентують результати – під час вивчення відповідної теми курсу.

ІНДЗ 1. Сформувати власне бачення впливу різних факторів на здоров'я людини

- 1.Сталість внутрішнього середовища та вплив екзогенних факторів на організм людини
- 2.Загальні принципи розвитку хвороби: етіологія, патогенез, клінічні прояви, лікування, профілактика
- 3.Фактори, які впливають на опірність та реактивність дитячого організму
- 4.Дієтичне харчування при різних захворюваннях
- 5.Основні принципи застосування лікарських препаратів
- 6.Лікувальна фізкультура при захворюваннях серцево-судинної та дихальної систем
- 7.Порушення в роботі ендокринної системи та їх профілактика
- 8.Особливості харчування при радіаційному забрудненні
- 9.Порушення імунної системи
10. Профілактика шкірних захворювань та кров'яних інфекцій. Профілактика туберкульозу
11. Лептоспіроз, кліщовий енцефаліт та сказ. Паразитарні захворювання.
Характеристика неспецифічних методів підвищення імунітету
- 12.Сепсис
- 13.Використання стандартних та підручних перев'язочних засобів
- 14.Догляд за онкологічними хворими
- 15.Донорство, його значення для медицини
- 16.Вогнепальні поранення: характеристика, особливості, надання домедичної допомоги
17. Домедична допомога при нещасних випадках: ураження блискавкою, повішення, сторонні тіла в дихальних шляхах
- 18.Поняття про «гострий живіт». Гострий перитоніт: ознаки, ускладнення, домедична допомога
- 19.Педикульоз, види, прояви хвороби, принципи лікування, профілактика
- 20.Гостра та хронічна променева хвороба

ІНДЗ 1 оцінюється у 20 балів за наступними критеріями:

20 балів – оформлення виконане на високому рівні, студент у повному обсязі володіє матеріалом, який доповідає у формі презентації, здійснює коментування власних суджень до різних медичних проявів.

15 балів – оформлення виконане, при аналізі факторів впливу студент припускається незначних неточностей, може пояснити застосування тих чи інших

явищ на достатньому рівні.

10 балів – оформлення виконане, аналіз виконано частково, студент лише частково володіє інформацією щодо застосування певних дій для уникнення наслідків хвороби, участі у дискусії не бере, відповісти на питання без допомоги викладача не може.

5 балів – студент сформував лише текстове представлення ІНДЗ, аналіз не здійснено, студент не може пояснити сутність завдання, відповісти на питання не може.

ІНДЗ 2. Відобразити власне бачення на проблеми щодо профілактики різних загроз для життя людини

1 Медико-соціальні аспекти індивідуального і громадського здоров'я.

2 Гігієнічні основи здорового способу життя.

3 Основи раціонального і безпечного харчування.

4 Ризик-орієнтована поведінка, її наслідки та профілактика.

5 Репродуктивне здоров'я і статеве виховання.

6 Психічне здоров'я як складова громадського здоров'я та профілактика його порушень.

7 Організація та основні принципи надання домедичної допомоги.

8 Домедична допомога при гострих отруєннях.

9 Травматизм. Профілактика та домедична допомога.

10 Домедична допомога при загрозливих для життя станах

ІНДЗ 1 оцінюється у 20 балів за наступними критеріями:

20 балів – оформлення виконане на високому рівні, студент у повному обсязі володіє матеріалом, який доповідає у формі презентації, здійснює коментування власних суджень до різних медичних проявів.

15 балів – оформлення виконане, при аналізі факторів впливу студент припускається незначних неточностей, може пояснити застосування тих чи інших явищ на достатньому рівні.

10 балів – оформлення виконане, аналіз виконано частково, студент лише частково володіє інформацією щодо застосування певних дій для уникнення наслідків хвороби, участі у дискусії не бере, відповісти на питання без допомоги викладача не може.

5 балів – студент сформував лише текстове представлення ІНДЗ, аналіз не здійснено, студент не може пояснити сутність завдання, відповісти на питання не може.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C		
68 - 74	D	задовільно	
60 - 67	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика академічної доброчесності:

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної

добросовісності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).
-

Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Семигіна, Т. & Столярик, О. (2024). Соціальна робота в охороні здоров'я України: виклики та перспективи. *Ввічливість. Humanitas*, 3, 147–153. <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.3.21>
2. Назар, Н. (2021). Соціальна робота у сфері охорони здоров'я Канади. *Social Work and Education*, Vol. 8, No. 3. pp. 341-351. DOI: 10.25128/2520-6230.21.3.3
3. Н. А. Шульгіна Медико-соціальна робота в закладах охорони здоров'я, DOI 10.11603/2411-1597.2020.2.11245
4. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Цілісний підхід у психології та соціальній роботі: теорія та практика» (24 лютого 2023 року): Збірник тез / За заг.ред. докт. психол. наук, проф. Ключек Л.В., докт. психол. наук, проф. Гейко Є.В. Кропивницький: ЦДУ, 2023. 210 с.
https://cusu.edu.ua/images/stories/news_2023/pedfak/02/27-02-18-16/Tezi_24.02.23_psihology.pdf
5. Черезова І. О. Самостійна робота з психології : методичні рекомендації для здобувачів першого рівня вищої освіти / І. О. Черезова. – Бердянськ : БДПУ, 2021. – 57 с.
<https://dspace.bdpiu.org.ua/handle/123456789/1978>
6. Поліщук В. М. Віковий кризовий розвиток людини : від народження до дорослості : навч. посіб. Суми : ПФ «Університетська книга», 2020. 459 с.
https://www.researchgate.net/profile/Valeriy-Polishchuk/publication/356641526_Vikovij_krizovij_rozvitok_ludini_vid_narodzenna_do_doroslosti/links/61a6378385c5ea51abbe2cf0/Vikovij-krizovij-rozvitok-ludini-vid-narodzenna-do-doroslosti.pdf

Додаткові:

1. Вайда Т. С. Долікарська допомога: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 874 с.
2. Халмурадов Б.Д., Волянський П.Б. Медицина надзвичайних ситуацій : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 206 с.
3. Острянюк Т. С. Соціальна робота в системі громадського здоров'я. Методичні рекомендації для організації самостійної роботи студентів спеціальності 231 Соціальна робота. – Чернігів: ЧНТУ, 2018. – 34 с.
4. Особливості надання медичних та соціальних послуг для вразливих категорій населення з використанням гендерно-чутливого підходу: Навч. посіб. / Ярошенко А.О., Варбан М.Ю., Шульга Л.О. та ін.; за заг. ред. Ярошенко А.О. – К.: МБФ «Альянс громадського здоров'я», 2017 – 112 с.
5. Євдокимова І. А. Соціальна робота в Україні: тенденції розвитку й проблеми в довоєнний період та в умовах війни з росією. *SOCIOПРОСТІР: міждисциплінарний електронний збірник наукових праць з соціології та соціальної роботи*. 2022, № 12. С. 6–13. URL: <https://doi.org/10.26565/2218-2470-2022-12-01>

Інформаційні:

1. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL : <http://www.who.int> (дата звернення: 30.08.2022).
2. Український медичний каталог. URL: <http://ukrmed.org.ua/> (дата звернення:

- 30.08.2022). 3. Національна наукова медична бібліотека України. URL: <http://emed.library.gov.ua/jspui/> (дата звернення: 30.08.2022).
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 30.08.2022).
4. Медичні бібліотеки онлайн. URL: <https://medlib.bsmu.edu.ua/informatsijni-resursy/biblioteki-onlajn/> (дата звернення: 30.08.2022).
5. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України No 2801-ХІІ в ред. від 24.07.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text> (дата звернення: 30.08.2022).
6. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
7. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
8. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
9. Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
10. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
11. Офіційний сайт Верховної ради України URL: www.rada.gov.ua
12. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>